GAZETA KRAKOWSKA

Nro 28.

Z KRAKOWA DNIA 6 KWIETNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 29 Marca.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO &c. &c. &c
XIĄŻĘ NAMIESTNIK KROLEWSKI
w Radzie Stanu.

Chcąc otworzyć żydom sposobność do stałych zarobkowań i wzbudzić w nich chęć do pracy rolnictwa, na przełożenie Kommissyy Rządowych Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież przychodow i Skarbu, postanowiliśmy i stanowiemy:

O zarobkowaniu Rolniczem.

Art: 1. Wolno iest żydom osiadać na gruntach ornych w dobrach Rządowych i Duchownych, która od mieyscowey potrzeby folwarków lub też od lepszego uposażenia włościan okażą się zbywaiącemi, na pustkach włościańskich, tudzież w zaroślach lub lasach od leśnictw odłączonych, pod warunkami niżey opisanemi.

Art: 2. Jeden osadnik tyle tylko gruntu ornego lub wykrudować się maiącego otrzymać może, ile on sam iako rolnik obrobić potrafi i w miarę funduszu potrzebnego na zakład gospodarstwa, który fundusz pierwey okazać powinien.

Art: 3. Żydzi na gruntach osiadaiący zaymować się powinni gospodarstwem rolniczem.

Wyrabianie lub szynkowanie trunków zabronione im iest pod karą oddalenia z osady i utracenia na zawsze dobrodzieystwa do pozyskania gruntu, prócz kar ogólnie wskazanych na szynkuiących lub wyrabiaiących trunki bez konsensu.

Art: 4. Czeladz wszystka, iakiey do pomocy w gospodarstwie rolniczem potrzebować będą, z samych tylko żydów oboiey płci składać się ma.

Trzymanie czeladzi chrześciiańskiey żydom iest wzbronione.

Art: 5. Rozległość osad ma bydź taka, iaka urządzeniami dla kolonistów iest przepisana.

Niewolno żydowi nadaney osady pół włoki lub mniey obeymuiącey rozdzielać ani drugiemu w części bez zezwolenia właściwey władzy odstępować.

Art: 6. Osiadaiący na gruncie otrzyma zapomogę w drzewie na budowle, tam gdzie toż z lasów Rządowych danem bydź może.

Opuszczaiący osadę nie będzie miał

prawa do wynagrodzenia za postawione budowle, i budowle te pozostaną własnością Skarbu.

Art: 7. Grunta dawane będą żydom na czynsz lub za dobrowolną umową z obowiązkiem odrabiania powinnosci do osady przywiązanych.

Grunta gotowe orne i pustki włościańskie puszczane będą w czasową, krudunki kurczować się maiące w wieczystą dzierżawę.

Art: 8. Jeżeli żyd osiada na gruntach do których opłata czynszu lub powinności są przywiązane, a grunta te są obsiane i z budowlami w dobrym stanie, w takim razie otrzyma uwolnienie na ieden rok od opłaty czynsu, podatków publicznych i gruntowych, od odbywania powinności i ciężarów gruntowych, wyiąwszy iednak ciężary gminne i daniny kościelne.

Art: 9. Jeżeli żyd osiada na gruncie ornym nie obsianym i w części w budynki opatrzonym, w tenczas uzyska uwolnienie podobne iak wyżey na lat trzy.

Art: 10. Jeżeli osiada na gruntach ornych nie obsianych i bez budowli, otrzyma uwolnienie iak wyżey na lat sześć.

Art: 11. Osiądaiący na gruncie wykrudować się dopiero maiącym i bez budowli otrzyma uwolnienia od opłat i ciężarów w Art: 8 wyrażonych na lat dwanaście.

Art: 12. Gdyby żyd po upłynieniu lat wolnych chciał opuścić osadę, obowiązany będzie do zaspokoienia czynszu i wynagrodzenia powinności, oraz drzewa, ieżeli takowe dane było z lasów Rządowych, a pomimo tego budynki na osadzie wystawione nie zostały, prawo swoie odprzedać może za konsensem właściwey Władzy.

Art: 13. Osiadaiący na gruntach Rządowych żydzi, obowiązani będą podług zatwierdzonego porządku i planu budowle wystawić.

Art: 14. Wolność osiadania na gruntach służy tylko żydom kraiowcom. Chcący więc osiąść na roli, winien niewątpliwie udowodnić, że iest kraiowcem, a nie zagranicznym.

Art: 15. Żydzi, chcący osiąść na gruntach w dobrach Rządowych i Duchownych, zgłaszać się maią do właściwych Kommissyy Woiewódzkich, z wyrażeniem, w iakich dobrach osiąść zamierzaią.

Art. 16. Osiadaiący na gruntach w dobrach prywatnych żydzi, podlegaią tym samym warunkom, iakie w artykułach 3, 4 i 5 są przepisane.

O zarobkowaniach przemysłowych.

Art: 17. Jak mieszkancom innych wyznań, wolno iest równo każdemu żydowi sprawować bez żadney przeszkody wszelki kunszt, rzemiesło lub professyą, wyiąwszy roboty przedaży trunkow po wsiach, chociażby do żadnego zgromadzenia rzemieślniczego nie należał. W takim razie nie iest mocen wyzwalać uczniów, i zaświadczenia iego nie mogą służyć do udowodnienia lat wprawy pracuiącey czeladzi, ponieważ to wyłącznie maystrom należącym do zgromadzenia, podług postanowienia daty 31 Grudnia 1816 iest zostawione.

Art: 18. Zarobkowania handlowe żydom z zachowaniem ogólnych rozporządzeń i przepisów Skarbowych i Policyynych bez ograniczenia równie są dozwolone.

Uskutecznienie tego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczone, Kommissyiom Rządowym, w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 4 Lutego 1823 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Spraw Wewn: i Policyi

(podpisano) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu. Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Za zgodność:

Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi:

Aug: *Karski.*

Z Petersburga d. 27 Lutego d. k.

Przez naywyższy Ukaz J. C. M. obiawiony Rządzącemu Senatowi przez Ministra spraw duchownych i narodowego oświecenia, dnia 8 Lutego r. b. Xże Henryk Lubomirski, mianowany członkiem Wołyńskiey Kommissyi funduszów edukacyynych.

Xże Łabanów Rostowski, Radca Stanu, Gubernator cywilny Riazański, został mianowany Szambelanem Dworu Jego Cesarskiey Mości.

Nowe ofiary na pomnik Demidowa wynoszą 4410 rubli.

W Gazecie Petersburgskiey czytamy z Teodozyi pod dniem 17 Lutego: — "Zima tegoroczna iest ziawieniem niezwyczaynem w naszym klimacie ciepłym. Po ślicżney iesieni, od 1go Grudnia raptownie zaczęło się zimno, cały miesiąc bez przerwy trwaiące. Mrozy dochodziły do 24 stopni Reaumura, a śnieg, na arszyn głęboki, ziemię przykrywał. Krym zupełnie do krain północnych stał się podobnym. Bystre potoki, spływaiące z gór naszych, nigdy prawie nie marznące, lodem się pokryły. Zatoka Taurycka, łącząca morze Czarne z Azowskiem, tak mocno zamarzła, iż z Kerczu do Tamani ludzie bez niebezpieczeństwa przechodzili. W porcie Teodozyyskim, który nie ma tey przeszkody do handlu bez przerwy, woda koło brzegów na kilka sążni zamarzła; okrętom iednak w zatoce stoiącym zgoła to nie szkodziło. W płaskiey zaś części półwyspu i w graniczących z nią stepach Zaperekopskich, gdzie straszliwe wichry i zawieie powiększały okropność zimna, skutki ich były bardzo szkodliwe i zgubne. Niezliczone stada owiec, bydła i koni, ginęły z niedostatku podnożnego karmu i przytułku; słowem, zima tegoroczna podobna iest u nas do zimy 1812 r. Lecz ieżeli prawda, iż nie ma złego, któreby nie wyszło na dobre: ieżeli zima 1812 roku pomogła do wyniszczenia morowego powietrza, w pięknym kraiu naszym; tedy się spodziewamy, że i tegoroczna pomoże nam uratować się od drugiey plagi. Przez trzy lata, po sobie idące, pola nasze pustoszy szarańcza. Wszystkie sposoby iey wygubienia, przez zwierzchność mieyscową przedsięwbrane, pozostaią daremnemi. Lecz zima, podług powszechnego mniemania, sama przez się powinna wyniszczyć nasiona, które szarańcza w ziemi składa, a z których potem rozradza się ku szkodzeniu człowiekowi. Zresztą i od zimy dawno iuż iesteśmy wolni. Ciepły wiatr południowy, który wiał w sam dzień Nowego roku, uniósł z sobą mrozy: we dwa dni wszystek śnieg zginął. W krótce spodziewamy się powitać prawdziwą wiosnę, w całey przyiemności i bogactwie rozkosznego tu przyrodzenia." (*K. L.*)

)2(

Z Paryża d. 19 Marca.

Onegday pracował Król z Hr. Villele, potem Deputacyia od izby Parów, maiąc na czele Kanclerza, miała zaszczyt złożyć J. K. Mci przyiętą przez tęż izbę ustawę na 100 mill. Fr. kredytu dla Rządu. Wczoray pracował J. K. M. z Jeneralnem Dyrektorem poczt, Xciem Doudeauville. Przed Mszą S. miał posłuchanie Jenerał porucznik, Baron d'Henin, który mianowany został dowódzcą 20tey dywizyi woyskowey.

Xże Angouleme, jeneralissim woyska przeciw Hiszpanii działaiącego, udał się d. 15 o godzinie 8 z rana do Króla dla odebrania iego rozkazów i pożegnania go. Potem udał się na pożegnanie do wysokiego Oyca, Monsieur. Oba Xiążęta poszli razem do Xiężny Berry. Xże Angouleme uściskał wysoką swoią siostrę i dzieci Francyi, a o godzinie 9 wsiadł do powozu. Na dziedzińcu Tuilleries zebrało się wiele ludzi, którzy czule Xcia pożegnali.

Xiężna Angouleme odiechała do Villeneuve l'Etang, a Xiężna Berry do Rosny.

D. 16 Ministrowie mieli naradę u Hr. Villele. Nazaiutrz Hr. Villele wysłał gońca do Wiednia.

P. Martignac, który w izbie Deputowanych zdał w imieniu kommissyi sprawę o proiekcie uchwalenia 100 mill. Fr. kredytu dla Rządu, mianowany został kommissarzem Krolewskim przy woysku Pireneyskiem i poiechał wczoray do Baiony.

P. Carnero, były Hiszpański Poseł przy Dworze Wiedeńskim przybył tu d. 6 o. m. a 15 odiechał do Madrytu. — Były Hiszpański Poseł przy Dworze Londyńskim, P. Onis, miał tegoż dnia do Hiszpanii odiechać, ale zachorował.

Jenerał Donadieu odiechał d. 16 do woyska przeciw Hiszpanii działaiącego.

Zapewniaią, iż Włoski Jenerał Pino, który dawniey należał do woyny przeciw Napoleonowi, przybył do Katalonii, dla wniyścia w służbę konstytucyynego woyska.

Kommissarz morski w Havre odebrał d. 15 od Ministra morskiego rozkaz, ażeby uwiadomił tamteyszy stan kupiecki, iżby okręty swoie posełał zawsze z Havre do Cherburga, a ztamtąd do Brestu, zkąd przez woienne Królewskie okręty poprowadzone będą do osad.

Margr. Toreno opuscił Paryż, lecz nie udał się do Hiszpanii, ale do Anglii.

Od kilku dni poszło z Brest wiele ammunicyi do południowey Francyi, a z cytadeli S. Mikołaia wiozą wiele prochu do Pireneyskiego woyska.

Sąd karny w Marselii skazał niedawno nieiakiego Bonifay, który wykrzyknął: niech żyie Cesarz! na 100 dniowe więzienie.

Dziennik Gwiazda pisze z Barcelony, że Ambasador Angielski w Madrycie założył swoie mieszkanie w zamku Królewskim i zawiesić kazał herb Anglii, z oznaczeniem, iż ieżeliby Ferdynandowi VII. lub iego Rodzinie iaką wyrządzono obelgę, tedy poczyta ią za wypowiedzenie Anglii woyny.

Oyciec Hr. Amarante, który w Portugalii powstał przeciw teraźnieyszemu porządkowi rzeczy, umarł przed nieiakim czasem na wygnaniu, które ściągnął na siebie za opieranie się konstytucyynemu systematowi. Syn iest ieszcze bardzo młody.

Na uzbroienie zbiegłych Hiszpanów znayduie się w Perpignanie 20,000 gotowey broni.

Niechay liberaliści mówią co chcą (wyraża dziennik Gwiazda) duch naszych żołnierzy iest wyborny. Nawet mnostwo officerów na połowie żołdu będących, którzy nie mogli bydź w woysku naszem umieszczonemi, ofiarowali się służyć w tworzonym przez Jenerała Quesada korpusie.

Wielu cudzoziemców należących do taynych towarzystw lub uważanych iako burzycielów, odebrać mieli rozkaz opuszczenia natychmiast Paryż i Francyią.

Wczoray w izbie Deputowanych odczytany został i przyięty 5ty skarbowy proiekt.

Z Madrytu d. 9 Marca.

Zostało tu wszędzie następuiące pismo rozrzucone:

" Mieszkańcy Madrytu! Czysta krew Hiszpańska, ktora rozlewa się na polach nieszczęśliwey Hiszpanii, wzywa nas głośno, abyśmy tylu cierpieniom położyli koniec. Bohaterowie, którzy w d. 2 Maia 1808 bez szemrania wystąpili przeciw 90,000 woiowników, przed ktoremi uginała się Europa, będąż oboiętnie patrzeć, gdy Król nasz prowadzony będzie na ofiarę — na ofiarę, ktorą zamierzano, a teraz chcą uskutecznić? Dopuszcząż wszyscy Hiszpanie, którzy oswiadczyli się za wolnością Króla swoiego, ażeby Ministeryium złożone z wolnych mularzów, prowadziło go od wsi do wsi, poki nie zostanie zamordowany lub w głąb Ameryki wywieziony. — Mieszkańcy Madrytu! Wasz Król, który was serdecznie kocha, odpowiedział z stałością Ministrom, że stolicy nie opuści i nie odda się anarchii i woynie domowey przez odiazd, do którego nigdy nie był skłonny, a my dodaiemy, iż go tylko przewrotne stronnictwo żąda. — Mieszkańcy Madrytu! Dozwolicież uwięzienia waszego Króla i odwiezienia go do obcych kraiów? Połączmy się wszyscy dla zapobieżenia tak niegodziwemu postępkowi. Nasz Król niechce stolicy opuścić; zniszczmy gwałt, którego przeciw niemu chcą użyć; zapobieżmy, aby nie przybyli cudzoziemcy, dla zagodzenia wewnętrznych naszych sporów; pamiętaymy na własny nasz interes; dopomóżmy matce naszey — oyczyznie — która krwawe łzy wylewa. Uwolniymy Króla naszego, ażeby mógł zaprowadzić Rząd odpowiadaiący naszem obyczaiom; oswobodźmy go z niewoli, w którey trzyma go zabóycze Ministeryium i przywróćmy pokóy oyczyznie. —— Milicyie Madryckie i całey Hiszpanii! Jakiż czeka was los, ieżeli pozwolicie uprowadzić waszego Króla? Nie krążyż w waszych żyłach krew owych bohaterów Hiszpańskich, którzy szczególniey z wierności ku swem Królom są wielbionemi? Będziecież zawsze narzędziami stronnictwa Królobóyców, którzy nam wyrwać chcą Ferdynanda i was losowi waszemu zostawić? — Hiszpanie! pośpieszmy bronić wspólnego interessu, wyrwiymy oyczyznę z opłakanego stanu, w który ią przewrotni wolni mularze wtrącili.,,

Na posiedzeniu d. 5 Minister sprawiedliwości doniósł Stanom, iż polepsza się zdrowie N. Króla i Królowey. Doniósł im oraz, iż Król o godzinie 2giey z południa przyymie deputacyią która złożyć mu ma odpowiedni adres. — P.

Septyme wniósł potem, aby niezwłocznie zdana Stanom była sprawa o politycznych stosunkach Hiszpanii z Angliią i Portugaliia, ponieważ w zagaiącey mowie Królewskiey nie było o tem wzmianki. Jedna z kommissyy wniosła uchwałę do zachęcenia ochotniczey milicyi dla udania się z Rządem do Sewilli i iak ma bydź za swóy patryiotyzm wynagrodzoną. Nakoniec odczytany został wniosek P. Moreno, azeby po wyieździe Nuncyusza Papiezkiego Biskupi upoważnionemi byli do udzielania dyspens małżeńskich i uwolnień od przysięgi klasztorney. — Onegday uchwalony został wniosek P. Gomez Becera względem udzielenia nadzwyczaynych pełnomocnictw prowincyionalnem deputacyiom &c.

Gazety Portugalskie donoszą o powstaniu Hr. Amarante, ale oraz o przytłómieniu przez Jenerała Rego. Galicyyskie władze posłały pułki Arragonii i Burgos, tudzież część milicyi z Pontevedra na granicę Portugalską, dla odparcia Hr. Amarante, ieżeliby się pokazał.

Hr. Abisbal stoi teraz w Agreda o 8 mil od Soria. Doniosł z tamtąd Rządowi o zniszczeniu fakcyionistow. Wiele poiął z nich w niewolą, a innym zapewnił przebaczenie. Odaly zabrał im kassę i większą część dział. Bessieres znaydował się przed 5 dniami z 40 konnicy w Sepulveda, zupełnie opuszczony od fakcyionistow, ktorzy zdaią się niemieć w nim zaufania. Zapewniaią, iż kierunek swóy bierze ku Siera de Cuensa Jenerał Torres dognał fakcyionistów w niższey Arragonii i zabrał im 600 jeńcow.

Gubernator Sorii wezwał Bessieres aby korzystał z przebaczenia. Pismo iego doręczone zostało Brygadyierowi Capaye, który dowodzi korpusem woyska wiary, i przyrzekł zasiągnąć względem niego rozkazu od Bessieres.

D. 28 Lutego o godzinie 7 z rana udało się dwóch officerów do Mequinenza, dla układania się z Dowódzcą woyska wiary Adan Truxillo względem poddania się tey twierdzy, co zapewne w w krótce nastąpi.

Z Perpignanu d. 8 Marca.

Municypalność konstytucyyna Barcellony posłała d. 26 z. m. prośbę do Króla, prosząc o stopień jenerała porucznika i krzyż narodowego orderu S. Ferdynanda dla Jenerała Milans.

Plan Miny zmierza do podzielenia całey swey siły na kupy zbroyne. Milans, Costa, Manso, Puygaron, Loberas, i t. d. będą głównemi ich dowodcami. W Figueras znayduie się dostateczna żywność na wytrzymanie oblężenia.

Woyska, które zbieraią się w naszem departamencie pod rozkazami Hr. Curial, wynosić będą do 15 Kwietnia do 15,644 ludzi.

Z Baiony d. 9 Marca.

Z Logrono piszą, iż pomimo obecności Torrios urządzaią się rozmaite korpusy woyska wiary w tey okolicy, czemu ten jenerał nadaremnie usiłuie przeszkodzić.

Mequinenza ciągle się trzyma i niema w cale chęci poddać się.

Zaciąg do milicyy doznaie co raz więcey trudności, tak, iż Rząd Hiszpański odstąpił od zamiaru utworzenia regularnego woyska, i zdaie się przestawać na urządzeniu kup zbroynych, które lubo utrudzać cokolwiek mogą nasze woysko, ale mu nie przeszkodzą do dopięcia zamierzonego celu.

Jeden z budowniczych odebrał rozkaz do rozbicia na rzecze Bidassao statkowego mostu, dla przeprowadzenia artyleryi, co niebawnie uskutecznionem zostanie.

— D. 13. —

Jenerał woyska wiary Karol Odonel przybył tu przed kilku dniami, z powodu, iak mowią, że woysko w Nawarze nie chce mu bydź posłusznem.

Jeneralny intendent woyska przeciw Hiszpanii działaiącego Sicard, przybył do Nantu i poiechał do mieysca swoiego przeznaczenia. — Do 15 b. m. będzie tu 3000 mundurów dla woyska wiary gotowych.

Podług doniesień z Barcellony Mina przebiega tę prowincyią i powołuie wszystkich zdatnych ludzi pod broń od 18 do 40 lat.

Z Tuluzy d. 12 Marca.

Jenerał porucznik, Hr. Bordesoult, honorowy szambelan Xcia Angouleme, przybył u onegday, i zaraz po swoim przybyciu odbył popis z niektóremi oddziałami woyska. Jest on naczelnym wodzem odwodu Pireneyskiego woyska, do ktorego wchodzi część gwardyi Królewskiey, i mieć pod sobą będzie kilku jenerałów poruczników, a między innemi także Hr. Bourmont.

Kilka oddziałów woyska wiary wyruszyło d. 10 b. m. z Plaisance i Eugneux do Perpignanu.

Ze wsząd donoszą, iż w Pireneach tak wiele śniegu upadło, iż długo będą związki przerwane; do tego ieszcze wszystkie rzeki powylewały. Rolnictwo i winnice poniosły wielkie szkody, a owce zdychaią z głodu.

Wszystkie podeyrzane osoby oddala Mina od granicy w głąb kraiu.

Z Londynu d. 18 Marca.

W izbie niższey przeszedł wczoray bill, podług którego (na wniosek Kanclerza skarbu) dla spłacenia częściami długu narodowego fundusz umorzenia postanowiony został, i na ten koniec oszczędzoną summę 5 mill. Fs. przeznaczono. Daremnie opierali się temu P. Grey i Bennet utrzymuiąc, że nie potrzeba żadnego funduszu umorzenia i że proiektowany przez Kanclerza spodziewanego skutku nie przyniesie. Prawda, że gdyby przez podobne środki papiery skarbowe podniosły się w biegu, Panowie giełdy i wszyscy ci, którzy swe kapitały w papierach skarbowych maią, z planu Kanclerza byliby kontenci, lecz ci panowie należą do klassy właściwie zwać się mogących Podatko-żerców, kiedy nieskończenie liczznieysza klassa współpodatkuiących iedynie podatki składać musi nie należąc do korzyści z nich wypływaiących. Ci ostatni zasługuią przecież, ponieważ niezmierną większość stanowią, na większe względy iak owi kapitaliści, a dla nich byłoby oczywiście zbawienniey, gdyby narodowi o tyle corocznie ulżono w podatkach, ile teraz Rząd na fundusz umorzenia odkładać zamierza. P. Bennet wniósł zatem, aby uchwała izby niższey przynaymniey do 6 miesięcy była odłożoną. Kanclerz skarbowy odpowiedział na to: od roku 1816, czyli w przeciągu 7 lat dług narodowy zmnieyszył się o 24 milliony Fs.; ieżeli za pomocą regularnego funduszu umorzenia bez przerwy podatki na ten sam cel składane będą, to narod w krótce zna-

czney ulgi w ciężarach dozna. Pomimo wszelkie przeciwne wnioski PP. Tierney, Hume, Hoskisson, Baring, Ricardo i innych zwłaszcza, że oszczędność nie 5 lecz tylko 3 milliony wynosi; że szczególniey wystrzegać się należy przeznaczenia 5 millionów Fs. na fundusz umorzenia przez etat; że ieżeli ma bydź unikniouem wydarzone po śmierci Pitta zgubne targnienie się na fundusz umorzenia, ten z pod zarządzienia Ministrów wyłączyć i osobney kommissyi oddadź wypada. Pomimo te wszystkie przełożenia, proiekt kanclerza w swey pierwiastkowey formie większością 50 głosów przyięty został i bil idzie teraz do wyższey izby. P. Wilberforce zapowiedział, że na prośbę Kwakrów wniesie, aby, gdy zniesienie handlu niewolnikami nastąpiło, teraz postanowić należy, iż utrzymywanie niewolników we wszystkich osadach Angielskich nigdzie cierpianem bydź nie ma, lecz po upłynieniu pewnego czasu wszystkim niewolnikom ich naturalna wolność powróconą bydź powinna.

Zdrowie Króla o tyle się polepszyło, że tylko iedną od podagry zapuchłą rękę na przewiązce nosi.

Uzbroienia na morzu zwolna idą; wyszły rozkazy do Plimut, Chatam i do Sheernes, ażeby wszystkie tam na straży stoiące okręty zupełnie w ludzi opatrzone i uzbroione zostały. Siła ta cała wynosi 10 okrętów liniiowych, a między temi znayduią się 3 o 120 działach. W dniu 13 Lutego wyszło z Barbados z eskadry Kommodora Owen sześć okrętów na morze z zapieczętowanemi rozkazami, zapewne dla uważania Francuzkich dziesięciu okrętów, które trzema dniami pierwey z Martyniki wypłynęły.

Hr. St. Vincent naystarszy wieki m i ieden z nayzasłużeńszych naszych Admirałów przeżywszy lat 89 umarł w swoiem wieyskiem mieszkaniu Rokett. Odznaczył on się nie tylko przez zwycięztwa, ale także przez zaprowadzony porządek w marynarce. Umarł także w przeszłym tygodniu Admirał Lord Keith: szczęściem nie zbywa nam na młodzieńcach sposobiących się w zawodzie służby morskiey, którzy kiedyś swym poprzednikom wyrównaią.

Zgromadzenie obywateli miasta Edinburga, na którym naradzano się względem trafnieyszego urządzenia prawa wybierania deputowanych do Parlamentu i ułożono prośbę do niego, składało się przeszło z 1800 właścicieli.

W Madrycie w d. 7 t m. przy odeyściu ztamtąd ostatniego gońca do Paryża było wszystko spokoynie. Przygotowania do odiazdu Dworu i Stanów do Sewilli trwały wciąż. — Pewien sztabowy officer Angielski, który odbył podróż przez południową Francyią wzdłuż granicy Hiszpańskiey, pisze ztamtąd: w bliskości Pireneów nie ma dotąd więcey iak 35,000 po większey części młodych żołnierzy. Pierwsza dywizyia z trudnością wcześniey iak w środku Kwietnia będzie mogła do Hiszpanii wkroczyć. „ — Tu w Londynie robione są bez przeszkody składki na utworzenie i utrzymanie Szpitalów polowych dla Hiszpanów; oznaczono siedm domów bankierskich, które też składki przyymuią.

DODATEK DO Nro 28. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6 KWIETNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Londynu d. 19 Marca.

Gazeta Dworska donosi o mianowaniu Xcia Klarencyi Admirałem flotty, w mieysce zmarłego Hr. St. Vincent, Jenerałem żołnierzy morskich (mariners, którzy się różnią od maytków) Już i Gazeta Goniec przyznaie uzbroienie 12 liniiowych okrętów. Rząd pozawierał kontrakty o dostawę znaczney ilości mąki, konopi, 200,000 galonów rumu, i t. d.

Taż gazeta, która dotąd wiadomości o uzbraianiach na morzu za bez zasadne uznawała oznaymiła wczoray, że iest rostropniey przygotować się na mogącą wyniknąć potrzebę, i dla tego nic dziwnego, ieżeli pewien stopień ruchu w naszych arsenałach morskich panuie.

P. Canning znaydował się znowu wczoray w izbie niższey, a P. Makintosch z powodu tentowanego ieszcze dotąd pośrednictwa między Francyią i Hiszpaniią zadał mu pytanie: czyli ieszcze ma iaką nadzieię, aby wdanie się Rządu J. K. Mci mogło odwrócić to zaczepienie, które Francyia przeciwko niepodległości narodowey Hiszpanii wymierzyła? i ieżeliby nie było takowey nadziei, czyli może udzielić w kopiiach pisma tyczące się tego pośrednictwa? — P. Canning oświadczył, że łudziłby izbę, gdyby ieszcze iakiey rozumney nadziei mieysce dawał względem odwrócenia woyny pomiędzy Francyią i Hiszpaniią, owszem dawnieysza nadzieia ieżeli nie zupełnie wygasła, to przynaymniey iest bardzo oddaloną i prawie znikaiącą. Pisma tyczące się pośrednictwa maią bydź złożone; iednak nie zachodzi szczególna przyczyna, którąby ten kray teraz w woynę wciągnąć mogła. (Oklaski) P. Canning potem znowu się oddalił. — P. Courtenay mniemał, że neutralność Anglii byłaby dla Hiszpanii bardzo pożyteczną i wstrzymywałaby inne Mocarstwa od prostego wmieszania się.

Przy roztrząsaniu Budżetu Służby morskiey żalił się Admirał Coffin, że Rząd dopuszcza upaśdź naszey flocie; przynaymniey 12 liniowych okrętów powinnoby bydź zawsze uzbroionych. P. Jork zawołał: te słowa odbiiaią się we Francyi. Nasza morska siła nie może bydź tak podupadłą, gdy na iey utrzymanie 5 millionów i oprócz tego wzmocnienie 5000 maytków żądanemi są. Admirał Coffin ma to odwołać i przeprosić. Admirał odpowiedział: że iego przeproszenie nie może bydź iak tylko powtórzeniem zapewnienia, iż marynar-

ka Angielska nigdy do takiego stanu ogołocenia nie zniżyła się iak teraz. Przy tem zostało.

W czasie trzeciego odczytania billu woyskowego P. Burdett nalegał znowu o zniesienie kary kiia w woysku, oświadczył się także bardzo przeciwko postępowaniu Ministrów w walce pomiędzy Francyią i Hiszpaniią, którzy przy utrzymywaniu gotowego woyska z tak wielkim uciskiem narodu, opuścili użyć go w iedynem zdarzeniu, przez coby ten ucisk mógł bydź usprawiedliwionym. Ze Ministrowie mniemanem układaniem się łudzili Parlament, a gdyby byli wprzód oświadczyli, iż tylko celom S. Przymierza dopomagać chcą, zezwolenia w izbie byłyby inny obrot wzięły. — P. Peel wyrzucił mu, że tak mówi po nastąpionych odpowiedziach i przyrzeczeniach P. Canning. — Bill przyięty został. — Wniosek P. Maberly względem podatku od okien, domów i iedynastu innych stałych wynoszących 3,410,600 Fs. odrzucono 94 głosami przeciwko 48.

Z Nowego Orleanu d. 6 Lutego.

Z Mexyku mamy tu doniesienia do 24 Grudnia, podług których potęga Iturbides nachyla się do upadku; powszechne panuie nieukontentowanie i nawet prowincyia St. Louis de Potosi zbuntowała się przeciw Cesarzowi. Woyska Cesarskie nie były płatne, źle ubrane, bez ammunicyi i dział, ponieważ większa część przeznaczona do oblężenia Ulloa, dostała się w ręce Jenerała Victoria. Kassy Cesarskie były prożne; dla zapobieżenia temu niedostatkowi uciekczono się do przymuszoney pożyczki, lub zabierano pieniędze, gdzie ie tylko znaleziono, czyli do przyiacioł lub nieprzyiacioł należały. — Jenerał Victoria stał z 1500 ludzi pod Pont del Rey między Werakrux i Mexyko. Werakrux znaydowało się w ręku republikanów, które mały korpus woysk Cesarskich obległ, ale maiąc z tyłu Victoria, a z przodu osadę Werakrux, nie pozostanie mu iak cofnąć się do Alvarado, które miasto znayduie się znowu w ręku Cesarza. — Jenerał St. Anna uderzył na Xalapa, ale został przez woyska Cesarskie doparty; wszelako miał odnieść znaczne korzyści i nieprzyiacielowi wielką zadać klęskę. Kapitan brygu S. Anna, który tu przed kilku dniami z Campeche przybył, powiada, iż nastąpiło także zaburzenie w prowincyi Jukatan, i że przy odpłynieniu z Campeche walczono tam po ulicach; iedna strona była za Cesarzem, druga za konstytucyią republikańską. (Gaz: Bremeńska.)

List z Port-au-Prince (na St. Domingo) zawiera co następuie: "Ustały wszelkiego rodzaiu czynności i dawne zaufanie zniknęło. — Zrządzona przez pożar szkoda w mieście tuteyszem wynosi do 2 mill. dolarów, a co skradziono za daleko większą kwotę. Liczbę spalonych tu domów wraz z publicznemi gmachami podaią do 379. Z 25 mieszkaiących tu cudzoziemskich kupców 5ciu się tylko wyratować mogło; reszta zginęła w płomieniach.,,

Z Rio-Janeiro (Brazylii) d. 18 Grudnia.

Na Francuzkiem okręcie Cecylia, który iutro do Hawru odpłynie, odieżdzaią ztąd Minister woienny Noirega, Prezydent municypalności Pinto i Professor Cunha Barbosa, mąż wielkich talentów i nayulubieńszy nasz kaznodzieia, skazani na wygnanie przez bióro sekretarza stanu. Mieli oni wszyscy wielki wpływ do polityczney tuteyszey zmiany i żądali

bydź sądzonemi, ale nadaremnie. Układany tu teraz iest proiekt konstytucyi naszey, ktory będzie Kongressowi do przyięcia podany i mało ma się różnić od przywiezionego przez Hr. Palmelą z Londynu.

Z Stambułu d. 28 Lutego.

Lubo wprawdzie o zaszłych w Morei od Grudnia zdarzeniach woiennych tylko bardzo niedokładne są wiadomości, nie podpada iednak wątpliwości że teraźnieyszy stan rzeczy w tych kraiach nie iest dla Porty pomyślny. Powracaiące od niedopiętego oblężenia Missolungi woyska Tureckie, miały się pierwszych dni Lutego w tak przykrem położeniu znaydować, że ie poczytywano za zupełnie zgubione. (*) Oboiętność, z którą pierwsi urzędnicy Porty o tych i innych zdarzeniach mówią, iest nader uderzaiącą. Czyli oni rachuią tylko na skutek znacznych na lądzie i na morzu uzbraiań, nad ktoremi tu wciąż pracuią, czyli na inne nie wiadome związki? to iedynie przyszłość roztrzygnie.

W dniu 14 Francuz Boissin bawiący się faktorstwem wexlowym został od kilku naiemników dziennych, którzy się sądzili przez niego obrażonymi, na ulicy zakłuty. Większe ieszcze zrobiło wrażenie, że Kaciérz tuteyszego Arcybiskupa Katolickiego Don Collaro w mieszkaniu swoiem wśrod nocy napadnionym i zamordowanym został. Gdy mordercy nie tylko pieniądze, lecz także różne ważne papiery zabrali, spodziewaią się zatem, że osobliwie okoliczność ostatnia do ich wyśledzenia, które dotąd było bezskutecznem, doprowadzi. Tymczasem zaraz nazaiutrz Basza Topoldschi, któremu dozor nad Policyią w Pera powierzony był oraz Dowodzca obydwóch nayblizszych głównych Straży z urzędów zostali złożonemi. (z Dostr: Austr:)

Z Tryiestu d. 10 Marca.

Z Spezzia nadeszły tu prywatne listy pod d. 14 Lutego, które donoszą iż Omer Vrione Basza został w Vrachori przy wzięciu tego miasta przez Greków, wraz z zdraycą Greckim Varnakiotti, który pod Missolongi przeszedł do Turków, poymany i do Morei odesłany. Z osady Koryntskiey po zawartey kapitulacyi usiłowało 2000 Turków przerznąć się przez Liwadyią i Tessaliią, lecz zostali pod Megara dognanemi i wyciętemi. Do Napoli di Romania Rząd Grecki odprawił wiazd świetny.

Z Zante d. 14 Lutego.

Obiorcze kollegiia Greckie zwołane są na 15 b. m. do Napoli di Romania, dla obrania deputowanych, którzy stanowić będą radę Amfikcyionów. Zapewniaią, iż Atény będą na przyszłość siedliskiem skonfederowanych Stanów wszystkich prowincyy i Prezesa Seymu stałego lądu i wysp. Zamek Patras, równie iak małe Dardanelle i Lepanto czyniły

(*) *Podług doniesień z Korfu pod dniem 20 Lutego powracaiące z Baszami Neschid i Omer od Missolungi woyska (około 4000 ludzi) zebrały się znowu pod Vrachori i chciały dalszy odwrót ku Arta przedsięwziąść, zastały iednak rzekę Aspropotamos tak wezbraną, że przebycie iey było niepodobnem. W tymże czasie Bey Maina wysadził na ląd mały oddział woyska, który korpusowi Tureckiemu zagrażał z boku. Udało się przecież Turkom za pomocą uratowaney jazdy przeyscie to powyżey Vrachori do skutku przywieść i w to samo stanowisko przy Arta, z którego w Październiku w 15,000 wyszli, cofnąć się. Smierć Churszyda Baszy i nieporozumienia pomiędzy Dowodzcami działaiącego przeciwko Missolungi woyska miały pociągnąć za sobą ostatnie wypadki.*

niedawno propozycyie, co wnosić każe, iż te twierdze w krótce poddadzą się także Grekom. Hydryioci zamknęli od morza Koron i Modon. Grecy posiadaią teraz 150 polowych i 700 twierdzowych dział, 80,000 karabinów, a siła ich morska składa się z 400 okrętów w wielkości od 20 do 600 beczek.

Z Frankfortu d. 19 Marca.

P. Caux, który podczas niebytności Posła Francuzkiego, Barona Rayneval, sprawował interessa w Berlinie, przybył tu wczoray w przeieździe do Paryża. Uda on się do główney kwatery Xcia Angouleme, gdzie mieć będzie od Dworu swoiego dyplomatyczne zlecenia, ponieważ 20 lat w Hiszpanii bawił.

UWIADOMIENIE

O wielkiey na Dobra Lotteryi w Wielkim Xięztwie Hesko - Darmstadtskim.

1) Na wielkie dziedziczne państwo Engelthal pod Frankfortem nad Menem leżące, sądownie 586,400 Zr. oszacowane.

2) Wielka dziedziczna wieś Schellfeld, nie daleko od Frankfortu nad Menem będąca, sądownie 176,359 Zr. oszacowana.

3) Podobnież sądownie oszacowana inna wieś 69,955 Zr.

4) Piękny nader i wielki Dom wieyski z ogrodem o godzinę drogi od Frankfortu nad Menem leżący, 13,500 Zr. szacowany. Daley około 8000 losów w pieniądzach wygranych, iako to 50,000 Zr. 40,000 Zr. i t. d. ogołem 169,000 Zr.

Stawka na ieden los iest Zr. 12 kr. 30.

Ciągnienie będzie publiczne w Darmstadt. Plan, który rozdaie się bezpłatnie, obiaśnia obszerniey o wygrywaiących losach, których dostać można po Zr. 12 kr. 30 u

J. G. *Winckler*, w Frankforcie nad Menem.

TEATR NARODOWY.

Jutro w Poniedziałek dnia 7 Kwietnia 1823 r. daną będzie Opera Narodowa w 3 aktach, oryginalnie wierszem prz z W. Bogusławskiego napisana, (z nowemi Wod willami,) pod nazwiskiem *Cud mniemany* czyli *Krakowiacy i Górale.* część pierwssa.

We Czwartek zaś 10, daną będzie nowa Komedyia w 3 aktach: *Pan nowina*, czyli: *Dom pocztow*.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Wskutek Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 18 Marca r. b. do L. 834 zapadłey odbywać się będzie w dniu 1 Maia r. b. od godziny 10 z rana w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych licytacyia iednoroczney Dzierżawy Propinacyi w całem Państwie Dóbr Narodowych Czernichowa i Przewozu tamże na Wiśle.

O warunkach licytacyi Pretendenci w każdym czasie dowiedzieć się mogą w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych, gdzie wspomnione warunki żądaiącym okazane zostaną. — W Krakowie d. 29 Marca 1823.

Wasserrab.
Gadomski S. W.

Podaie się do wiadomości, iż Apteka pod Złotym Karpiem przy ulicy Floryańskiey exystuiąca, opatrzona w wszelkie materyiały i potrzebne rekwizyta, maiąca oraz Przywiley, iest każdego czasu z wolney ręki do sprzedania. Ktoby sobie przeto życzył nabycia oney, zechce się udać do właścicielki, mieszkaiący w Rynku pod N rem 493 na pierwszem piętrze.

Starozakonny Józef Goldberg ma na sprzedarz świeżą Staierską Koniczynę na składzie w Kleparzu u P. Popławskiego pod Nr. 17; a mieszkanie zaś na Kazimierzu u Luxenberga pod Nr. 103.

Ktoby sobie życzył nabyć Włoku na Ryby ze szpagatu zrobiony znaydzie go w ulicy S. Jana Nr. 485.